Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

14.11.2017 Lausunto
Ympäristöministeriö
Maarit Loiskekoski, neuvotteleva virkamies

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle 14.11.2017

Asia: **HE 170/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta**

Ympäristöministeriö esittää kirjallisena lausuntonaan eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta (HE 170/2017 vp) seuraavaa:

Suomi on saanut Euroopan unionin komission virallisen huomautuksen 2015/2125 syyskuussa 2015 ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta annetun direktiivin 2003/4/EY (ympäristötietodirektiivi) velvollisuuden laiminlyömisestä koskien metsävaratietojen luovuttamista. Komissio on antanut Suomelle heinäkuussa 2016 perustellun lausunnon samasta asiasta. Esityksen yhtenä tavoitteena on saattaa lainsäädäntö metsävaratietojärjestelmän osalta ympäristötietodirektiivin mukaiseksi.

Esityksen valmisteluvaiheessa maa- ja metsätalousministeriö on keskustellut ympäristöministeriön kanssa siitä, vastaavatko metsävaratiedot ympäristötietodirektiivin tarkoittamia ympäristötietoja. Direktiivin 2 artiklan 1 alakohdan a alakohdassa on määritelty ympäristön osa-alueet. Ympäristöä ovat ilma, ilmakehä, vesi, maaperä, maa-alueet, maisema- ja luontokohteet, kosteikot sekä ranta- ja merialueet. Myös ympäristön tilasta, biologisesta monimuotoisuudesta ja sen osatekijöistä, joihin sisältyvät myös geeniteknisesti muunnetut organismit, ja näiden osa-alueiden välisestä vuorovaikutuksesta kerätty tieto katsotaan ympäristötiedoksi. Alakohdan c mukaan toimenpiteet, jotka voivat vaikuttaa kohdassa a mainittuihin ympäristön osa-alueisiin ja tekijöihin, sekä toimenpiteistä ja toimista, jotka on suunniteltu suojelemaan näitä osa-alueita, ovat ympäristötietoa. Direktiivin tarkoittamat viranomaisen hallussa olevat asiakirjat, jotka sisältävät ympäristötietoa koskevan määritelmän mukaista tietoa, kuuluvat direktiivin soveltamisalaan riippumatta siitä, mitä tarkoitusta varten asiakirja on laadittu. Soveltamisalan kannalta merkitystä on ts. vain tiedon sisällöllä. Viranomaisen määritelmä löytyy direktiivin 2 artiklan alakohdasta 2. Metsäkeskus on ympäristötietodirektiivin tarkoittama viranomainen. Näin ollen metsävaratietoja on pidettävä ympäristötietodirektiivin mukaisina tietoina. Ympäristöministeriö katsoo, että nyt lakiin esitettävät muutokset täyttävät ympäristötietodirektiivin täytäntöönpanon vaatimukset.

Metsävaratietojen avaamisesta on mahdollisuus syntyä uutta liiketoimintaa, mikä parantaa myös metsänomistajille tarjottavia palveluita. Esimerkiksi tällaista voi syntyä luonnonhoito- ja taimikonhoitotöiden osalta, kun palveluntarjoajat pystyvät helpommin löytämään potentiaaliset alueet. Myös luontomatkailupalvelut ja virkistyspalveluja käyttävät tahot hyötyvät tiedon avoimuudesta. Avoin, ajantasainen tieto mahdollistaa metsässä tehtävien toimenpiteiden paremman suunnittelun tilanteessa, jossa yhä enenevissä määrin suunnittelutyö tehdään käymättä maastossa. Ajantasaisen tiedon avulla voidaan mm. huomioida luonnon monimuotoisuuden ja vesiensuojelun kannalta herkät paikat, kun niiden sijainti tiedetään etukäteen.

Esityksessä mahdollistettaisiin myös ns. joukkoistettu tiedonkeruu. Metsäkeskus voisi vastaanottaa kenen tahansa toimittamia metsävaratietoja. Maastossa tehtävästä tiedonkeruusta on enimmäkseen luovuttu, ja metsävaratietojen päivittämiseen liittyvät puustotiedot kerätään laserkeilauksen avulla. Mahdollisuus toimittaa esimerkiksi monimuotoisuutta koskevaa tietoa tai tietoja tehdyistä metsänkäsittelyistä metsäkeskukselle voi parantaa tietojen ajantasaisuutta tältä osin. Metsäkeskukselle

jää kuitenkin vastuu arvioida tietojen luotettavuus. On tärkeätä, että kriteerit, joilla metsäkeskus katsoo, että tiedot eivät ole puutteellisia, virheellisiä tai väärintulkintoja, ovat avoimia ja läpinäkyviä.

Esitykseen on lisätty metsäkeskukselle vastuu opastaa metsävaratietoja saavia tahoja henkilötietojen suojaa koskevista velvoitteita. Ympäristöministeriö pitää tätä hyvänä, jotta vältytään tahattomasti muodostamasta henkilörekistereitä.